

ביום הכיפורים מתה הקונספציה של צה"ל, ובישיבת הברווזים של

הממשלה מתה הקונספציה של אישור האוצר - טוענת הכלכלנית המהפכנית

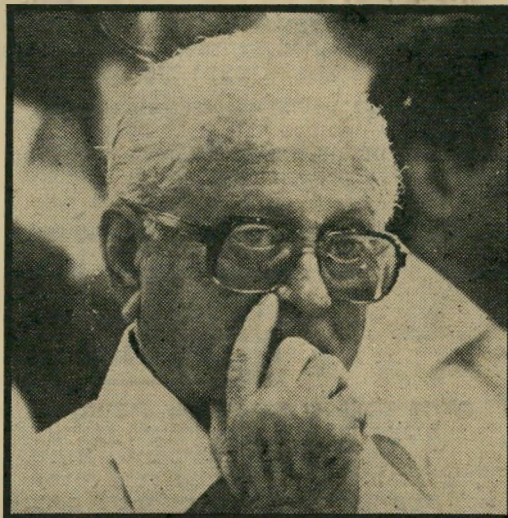
זאת אומרת שבהחלט אפשר, לפי תורה זו, לעקר את ההשפעה האינפלציונית של הנכרות הביקושים ליאכטות ולכריכות-שחיה פרטיות, ענייני הורדת הביקושים להם ודנענייהוילדים. זה נשמע אבסורדי, אך כך אומרת הקונספציה. ול-שילטונות, שהולכים תמיד בדרך ההתנגדות החלשה יור, היה תמיד קל יותר להוריד את הביקושים ללחם, לנעליילדים, לבשר קסוא, לתפוחיאדמה, לדירות עממיות (בכל אלה יש היום עודפים), את ביקושיהם של רוב השכירים — מאשר את הביקושים ליאכטות, לווילות, למכוניותפאר ודומיהם — ביקושיהם של המתעשרים. (זה עתה שמענו בעלי כותרת שהביקושים לפריטיההל-בשה היקרים הם הרבה יותר גבוהים מאשר לביגוד הזול. עובדה).

השילטונות חושבים שלוחמים עליידי זה באינפלציה, הדוגמה הכי טובה לכך היא בדיוק המילחמה העיקשת של האוצר בחלוקה זאת. לחלב, לביצים ולשמן. פירוש הדבר הוא להקטין את הביקוש דווקא עבור מוצרים אלה, להקטין את ביקושיהם של אותן הסיכבות, שהוצאות עבור מוצרים אלה הן אחוז גבוה בהכנסתן. ככל שמישפחה עניה יותר, הפגיעה בביקוש שלה חמורה יותר. האם אין הדבר נעשה, אליבא דאמר צעיהתיקשורת והאוצר, לשם המילחמה באינפלציה? עד כאן הקונספציה של האוצר, הצעדים המדיניים שנבעו ממנה ותוצאותיה הכלכליות והחברתיות.

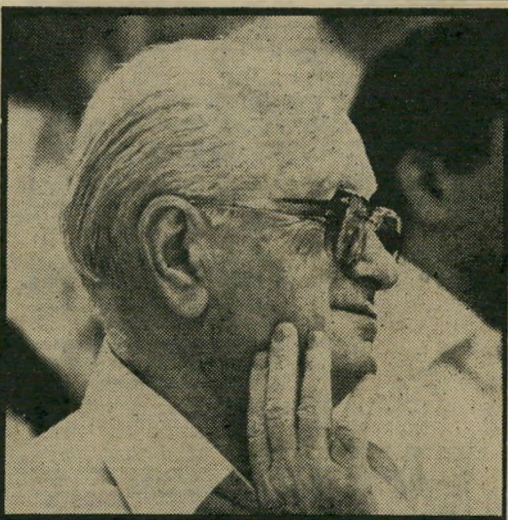
איזה ביקוש

משפיע?

רור לכל שדווקא את מטרתה המוצהרת, הורדת ה-אינפלציה, היא לא השיגה. האם זה מיקרה? הדבר לגמרי אינו מיקרה, אלא טמון בעצם מהותה

לייל

הברווזים

מאת אסתר אלכסנדר

הקונספציה הכלכלית של האוצר, שלפיה נקבעו צערי המדיניות הכלכלית זה זמן רב, התמוטטה השבוע. התמוטטות זאת לבשה צורה של אייכות האוצר נגיים את תמיכת הדיממשדה לתוכניתו לביטול הסובסידיות.

לחם

ויאכטות

הנחה העיקרית המוטעית, שביסודה של קונספציה זו, היתה הגירסה שיש להקטין את סך-הכל הביקוש במשק כדי ללחום באינפלציה, מבלי לשאול את הביקושים של מי מקטינים.

כרור שתפיסה זו נוחה לשכבות החזקות כמימסד הכלכלי, לבעליהמאחא.

כי אם חשוב רק להקטין את סך-הכל הביקוש המצרפי במשק, ללא ספציפיקציות, מפני שתורה זו אינה מספקת שום קריטריון לגבי סוג הביקושים שיש להקטיןם — אז מטבע הדברים, הסובלים הראשונים והיעקריים מהקטנת הביקושים הם תמיד השכבות העניות יותר בחברה, ולרוב השכירים. הגברת הביקושים ללחם ולנעליילדים משפיעה על האינפלציה בדיוק באותה המידה כמו שהגברת הביקושים ליאכטות ולכריכות-שחיה פרטיות.

שמעותן העיקרית של ההתרחשויות הדרמטיות האחרונות בשילטון היא התמוטטות של הקונספציה הכלכלית של האוצר. המשבר השילטוני, ההתרוצצויות שלגות אליו, הרעם בכלייהתקשורת, הם בחזקת קולות בלבד, המלוים בהכרח התמוטטות זו. כפי שיש קונספציה ביטחונית, שלפיה ערוך הצבא ומתוכננים צערו, כך יש גם קונספציה כלכלית, שלפיה נקבעים הצערים של המדיניות הכלכלית.

אנחנו יודעים שהקונספציה הביטחונית התמוטטה בימילחמת יום-הכיפורים, ואנחנו יודעים גם מדוע. היא התמוטטה מפני שההנחות שלה לא היו נכונות. היא הניחה שמצריים לא תצא למילחמה — ויהי מה. מהנחה זו נבעה ישרות ההערכה המדינית המפורסמת של "הסבירות הנמוכה" להתקפה, למרות שאת הכוחות המצריים הערוכים לכך אפשר היה לראות גם בעיניים בלתי-מווינות בקונספציה ואפילו במישקפת. מן הסבירות הזו נמוכה נבעה ישירות גם כן אי-גיוס המילואים בזמן כיתורם השמדתם של מוצבי קו ברלב כבר ביום הראשון, וכל היתר ידוע.

קו ברלב

כלכלי

אילו היתה הקונספציה שונה, אילו הניחה את הדיפך, שהמצרים אכן יתקיפו, הרי עם התגלות הסימנים הראשונים של ריכוז הכוחות בצד השני של התעלה היו מתחילות ההכנות למילחמה גם אצלנו. גורם הדיפתעה המצרית היה מתבטל, והתוצאות בוודאי היו שונות לגמרי.

הבאתי דוגמה זו כדי להראות את חשיבותה של הקונספציה. דברים גורליים נובעים ישר ממנה, מעצם קיו

אחרי כל קונספציה של המימסד, בכל שטח שהוא, עומדים אינטרסים

מה ומהותה. מהותה של קונספציה בכל שטח שהוא היא הקובעת את כל הצעדים המעשיים באותו השטח. אם אנחנו רוצים לשנות מדיניות מעשית, יש לשנות בראש ובראשונה את ההנחות המנחות ביסוד את הקונספציה. שאינה אלא ראייה מסוימת של המציאות. אין לשנות מציאות, מבלי לשנות את דרך המחשבה.

לא בגלל "סיפשותם" של מנהיגינו לא היתה הקונספציה הביטחונית לפני יום-הכיפורים נכונה, אם כי "הי תכונה" ה-Insight היא דבר חשוב בקביעתה.

אך הנקודה היא ש"תכונה" כזאת היתה צריכה להתגבש נגד הזרם החברתי השריט, כי מאחורי כל קונספציה של המימסד, ככל שטח שהוא, עומדים האינטרסים וצוריהתהמחשבה של השכבות השליטות כחברה.

ברור שאחרי מילחמת יום-הכיפורים השתנתה הקונספציה הביטחונית שלנו, וכולנו מקוים שהפעם לטובה — כי סולם-הערכים החברתי נשתנה. היום אנחנו מעריכים, מבחינה ביטחונית, שלום יותר מאשר טריטוריה. מי בכלל רצה לשמוע על החזרת שטחים בכל תנאי שהוא לפני מילחמת יום-הכיפורים? האם זוכרים את ההסתה בכל העיתונות נגד תוכנית רוג'רס, למרות שהשטחים שהיינו צריכים להחזיר לפיה בסנינו היו קטנים יותר מאשר אותם שהחזרנו כעת?

אפילו גולדה מאיר ז"ל הודתה שסאדאת היה בא גם אליה, אילו היתה מחזירה את סיני — והמילחמה היתה נמנעת. אך הבעלות על נכסי-דלא-אינדי כה עצומים, והיעצת נכסים אלה, היכתה בעיוורון את השיכבות הקובעות בחברתנו, עוררה בהן הרגשת עוצמה ועושר; והיאמונה הבלתי-רציונלית, שאף אחד לא יעז לעולם לגעת בהם, הולידה את הקונספציה הביטחונית המוטעית, עם כל התוצאות שנבעו ממנה.

האם אנחנו צריכים לחכות למילחמת יום-הכיפורים כלכלית? לפני שננכש דנו קונספציה כלכלית חדשה?

הקונספציה הכלכלית הנוכחית של האוצר חורקת זה זמן רב. שיטפון האינפלציה, הצוחקת מהסכרים שמנסים להעמיד בפניה (לפי הקונספציה הנ"ל); הסטגנציה בייעור; הגרעון במאזן-התשלומים הארצי, המגיעה השנה למיליארד דולר במקום 400 מיליון משנה שעברה; הדירות הריקות העומדות מול הזכאים מחוסרי-הדירות, מת אייכולתם לעמוד בתשלומים; הפגנות הווגות הצעיריים למען דור (שלא נגיע להפגנות מחוסרי-עבודה!). אלה הן התופעות העיקריות הנובעות מהפעלת הקונספציה הכלכלית הנוכחית, ותופעות אלה עצמן הן גם הדיקוברות אותה.